

Musiikintutkimuksen hyvät uutiset

Tuire Ranta-Meyer ja Meri Kytö
.....

Musiikkitiede ja musiikin tutkimus eivät maassamme ole voineet viime vuosina paistatella päivää myönteisten uutisten valossa. Pikemminkin kuulemme alan keskusteluissa uutisia, jotka antavat aiheita huoleen tai luumme politiikkaohjelmia, joiden kirjaukset ovat heikkoja signaaleja oppialaamme kohdistuvista uhista. Onneksi tämän käsilläsi olevan pääkirjoituksen viesti ei nyt yhdy näihin tummareunaisiin pilviin ja pahaenteisiin tulevaisuuden kuviin. Voimme tällä kertaa iloita teidän lukijoiden kanssa siitä, että myös hyviä asioita tapahtuu musiikkitieteen saralla!

Musiikki-lehti Jufo 2-tasolla tammikuusta 2023 alkaen

Ensimmäisenä ilouutisena vuoden 2023 alussa saimme tiedon siitä, että *Musiikki* nousi kansallisessa Jufo-arviointijärjestelmässä toiseksi ylimmäle eli 2-tasolle. Vaikka Jufo-luokitus ei ehkä ole merkityksellinen jokaiselle *Musiikin* lukijalle tai siinä julkaisevalle, niin yliopistojen ja siellä toimivien musiikintutkijoiden kannalta asialla on suuri merkitys. Kyse ei ole vain taloudellisesta aspektista, vaikka sekin on tärkeä, sillä Jufo 2-tason lehdessä julkaistu artikkeli tuo yliopistoille moninkertaisen rahoituksen verrattuna Jufo 1-luokan lehteen. Ja sen verran on yliopistomaailmaa nähty, että raha ratkaisee sielläkin, ja alan arvostus nousee samassa suhteessa kuin sen saama rahoitus.

Jufo-tasoluokituksen korotus on ollut aivan keskeisellä sijalla työssä, jota musiikkitieteellinen seura on tehnyt edistääkseen alan tunnettuutta, merkityksen ymmärtämistä ja arvostusta tässä yhteiskunnassa. ”Vau, kiitos kentän puolesta! Todella vaikea humanistisen suomenkielisen lehden päästä tuohon, olen aivan äimänä ja superiloinen!”, kirjoitti eräs alan toimija seuralle kuultuaan uutisen. ”Tykkiä toimintaa! Eläköön *Musiikki-lehti* ja musiikkitieteellinen tutkimus Suomessa!”, kommentoi toinen.

Humanistisen tutkimuksen edustajien on hyvä muistaa, etteivät asiat tapahdu sattumalta, eikä nyky-Suomeen laskeudu taivaasta sellaista auk-

DOI: 10.51816/musiikki.128186

toriteettia, joka puolustaisi alaamme ja sen kovin nöyrää, usein täysin ylityöllistettyä tekijäporrasta. Itse pitää auttaa itseänsä ja yhdessä kollegoiden kanssa päättää, mikä on tavoittelemisen arvoista. Ei Jufo-luokituksen nostokaan tullut itsellään, vaan jo vuonna 2018 silloiset lehden päätoimittajat esittivät seuran hallitukselle strategisen päämäärän lehden tason nostamisesta ja sen aseman vahvistamisesta. Samaan aikaan oli huoli siitä, miten kentällä reagoidaan siirtymiseen printtilehdestä avoimeen sähköiseen julkaisemiseen journal.fi-alustalla.

Tässä murrosvaiheessa päätoimittajat näkivät ainoaksi keinoksi panostamisen lehden prosessien kuntoon laittamiseen, ilmestymisaikataulun vakiinnuttamiseen ja artikkeleiden laadun varmistamiseen. Vaikka silloin epäilijöitäkin riitti, lehti on kyennyt lunastamaan paikkansa haluttuna julkaisukanavana, jonka aikataulu artikkelikäsi kirjoituksen lähettämisestä sen julkaisemiseen on poikkeuksellisen lyhyt: keskimäärin kuusi kuukautta. Tason nostoa suunniteltiin myös vuoden 2019 viimeisen numeron pääkirjoituksessa. ”Yhteistyöllä yhä ylemmäs: Musiikki-lehden toiminnasta ja kehittämisestä julkaisukanavana” toi selkeästi esiin lehden kehittämistavoitteet ja Julkaisufoorumin kriteerit eri tasoille.

Edellä mainitussa pääkirjoituksessa tuotiin esiin viimeisimpänä, muttei vähäisimpänä seikkana se, että oikeastaan jokaisen *Musiikki*-lehden numeron artikkeleissa ovat näkyvissä ne syyt, joiden perusteella Jufo-luokituksen nosto oli tavoitteena tärkeä: artikkelit, katsaukset ja myös kirja-arviot koskevat usein suomalaista musiikkia ja Suomen musiikki- tai taide-elämää. Niille tuskin olisi hevin löydettävissä luontevaa kansainvälistä julkaisukanavaa.

Niinpä systemaattista kehitystyötä lähdettiin tekemään vuoden 2019 pääkirjoituksesta alkaen lehden tieteellisen sisällön, laadun, kiinnostavuuden ja ajankohtaisuuden sekä toimitusprosessien ja -periaatteiden läpinäkyvyyden parantamiseksi. Lisäksi lehden löydettävyyttä on edistetty liittämällä se relevantteihin tietokantoihin (Sherpa Romeo ja DOAJ). Aiempien vuosikertojen digitointi on sekin vihdoin saatu hyvään vauhtiin niin, että lehden numerot on viety sähköiseen arkistoon vuoteen 1997 asti. Tämä oli tärkeää siksi, että yliopistojen Elektra-palvelu poistui käytöstä vuoden 2022 lopussa, ja sen mukana jo kertaalleen digitoitu aineisto olisi hävinnyt saatavilta.

Jufo-luokituksessa tason nosto tarkoittaa myös jatkuvaa työtä lehden eteen, sillä paikallaan pysyminen olisi käytännössä taantumista. Lehden päätoimittajiin saa mielellään olla yhteydessä erikoisnumeroiden mahdollisten teemojen osalta, ja vierailevien päätoimittajien mukanaolo on sekä yhteisöllisyyttä ja ammattitaitoa lisäävää, että kokemuksena virkistä-

vää. Yhtenä ajatuksena on ollut julkaista lehdessä jatkossa esseetyyppisiä artikkeleita siitä, mitä musiikkitiede merkitsee yhteiskunnassa ja miksi musiikin, soittamisen, säveltämisen, musiikkielämän, sen ilmiöiden ja esimerkiksi musiikin sosiologisten rakenteiden tutkiminen on tärkeää. Haastammekin kaikki mukaan kirjoitustalkoisiin, jotta saamme mahdollisimman monipuolisia näkökulmia omaan toimintaamme ja kerrottua erityisalastamme laajemmin yhteiskunnassa.

Tiedepalkinto 2023

Kuluvan vuoden hyvät uutiset eivät lopu vielä tähän. Tätä pääkirjoitusta kirjoitettaessa on jo tiedossa, että Suomen musiikkitieteellinen seura on valittu Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) Tiedepalkinto 2023:n saajaksi. Tiedepalkinto on tunnustus tieteen ja tieteellisten seurojen tai yhteisöjen toiminnan näkyvyyden eteen tehdystä monipuolisesta ja pitkäjänteisestä työstä. Palkintoa on jaettu Alfred Kordelinin säätiön Tieteellisten seurain valtuuskunnan 100-vuotisrahastosta vuodesta 2018 alkaen.

Tieteellisten seurain valtuuskunta pyysi tammikuussa 2023 jäsenistöltään sekä muilta tieteen ystäviltä ja yhteisöiltä ehdotuksia palkinnonsaajaksi, kuitenkin niin, etteivät seurat ja niiden toimihenkilöt voineet esittää itseään. Seuran musiikkitieteen hyväksi tekemä monenlainen kehitystyö oli mitä ilmeisimmin tullut nähdyksi, sillä saapuneiden ehdotusten nojalla

seuran toiminta suomalaisen musiikintutkimuksen ja sen yhteiskunnallisen merkityksen edistämiseksi palkittiin. Paitsi *Musiikki*-lehden tason nostoon liittyvää työtä, seura on uudistanut verkkosivunsa, lisännyt somepresenssiään sekä osallistunut aktiivisesti yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen niin mielipidekirjoitusten, julkilausumien ja huomattavan monien vaikuttajataapaamisten avulla. Seuran panos taiteiden tutkimuksen neuvottelukunnan toiminnassa ja julkisuustyössä erityisesti vuonna 2021 oli perustavaa laatua.

Tiedepalkinto 2023:n myöntämistä perusteltiin palkintolautakunnassa sillä, että seura on tehnyt monipuolista ja pitkäjänteistä työtä suomalaisen musiikintutkimuksen ja sen yhteiskunnallisen merkityksen edistämiseksi. TSV:n hallituksen puheenjohtaja Petri Karonen esitti seuraavan lausunnon TSV:n palkintojen jakotilaisuudessa:

Suomen musiikkitieteellinen seura kokoaa yhteen musiikintutkimuksen alaa ja on monipuolinen yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen osallistuva toimija. Yhdistys edistää suomalaista musiikintutkimusta ja toimii Suomen musiikkielämän hyväksi levittämällä tutkittua tietoa musiikista ja musiikkikulttuureista sekä osallistumalla yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen. Seura edustaa musiikintutkimusta koko laajuudessaan, ja edistää kotimaisen musiikintutkimuksen toimintaedellytyksiä aktiivisesti. Seura on systemaattisesti ajanmukaistanut ja kehittänyt toimintaansa kohti tieteellistä avoimuutta ja laadunvarmistusta. Seura on myös pyrkinyt vaalimaan alan yhteisöllisyyttä ja kollegiaalisuutta.

Seura osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun muun muassa julkilausumilla, mielipidekirjoituksilla sekä tuottamalla tausta-aineistoja ja hankkimalla taiteiden tutkimukseen liittyviä tilastoja. Yhdistyksen näkyvin toimintamuoto on suomalaista musiikintutkimusta laajasti yhteen kokoavan lehden julkaiseminen. Vuodesta 1971 alkaen yhtäjaksoisesti neljä kertaa vuodessa ilmestynyt *Musiikki* on maamme pitkäaikaisin ja ainoa kotimaisilla kielillä julkaistu musiikkitieteellinen aikakauslehti, joka on Jufo-luokituksessa tasolla 2. Lehti on kaikille avoin ja maksuton verkkojulkaisu.

Suomen musiikkitieteellinen seura on toiminut ansiokkaasti niin avoimen julkaisemisen, uudenlaisen tiedeviestinnän kuin laaja-alaisen yhteistyön rakentamiseksi. Musiikkitieteellisen seuran pitkäjänteinen vapaaehtoisuuteen pohjautuva työ alan näkyvyyden ja merkittävyyden edistämiseksi sekä alan vetovoimaisuuden ylläpitämiseksi ansaitsi tulla huomioiduksi. Palkintosumma on 5 000 euroa.

Seura kiittää lämpimästi kaikkia palkintoa ehdottaneita tahoja suuremmoisesta eleestä. Saadun tunnustuksen myötä paitsi me toimihenkilöt, myös koko ala saa uutta puhtia ja uskoa alan tulevaisuuteen! Myös jo-

kainen jäsen voi tuntea ylpeyttä hyvään seuraan kuulumisesta. Yhdessä olemme enemmän ja pienikin teko vapaaehtoistyön parissa kantaa lopulta hedelmää!

Suurkiitokset myös arvioitsijoille

Tässä numerossa haluamme nostaa esiin ja antaa suuren tunnustuksen myös lehden vertaisarvioijina vuosina 2020–2022 toimineille, siis kaikille teille 54 asiantuntijalle, jotka olette antaneet arvokkaan panoksenne kotimaisen musiikintutkimuksen hyväksi (ks. asiantuntijalista pääkirjoituksen liitteenä). Ei voi olla ihailematta sitä erityisosaamista, jäsentelytaitoa ja rakentavaa tapaa, jolla olette referoineet antaneet palautetta ja muokkausehdotuksia. Meille on tärkeää, että niin alalla pitkään toimineet kuin myös uransa alussa olevat tutkijat voivat ja haluavat lähettää artikkeliehdotuksiaan *Musiikki*-lehden ja kokevat saavansa asianmukaista ja ammattitaitoista kohtelua prosessin joka vaiheessa.

Vaikka palautteen nojalla joutuu usein pohtimaan koko artikkelin lähtökohtia, rakennetta, kieliasua tai vaikkapa johtopäätösten pätevyyttä, muokkauskierroksen – tai joskus useammankin sellaisen – jälkeen tekstit poikkeuksetta paranevat. Se on jokaisen kirjoittajan kannalta perimmäinen siunaus. Monesti voi tuntea itsensä etuoikeutetuksi saadessaan yksityiskohtaisen ja paneutuvan arvion. ”Toivottavasti kirjoittajalla on nöyryyttä, tiedonjanoa ja sisua ottaa vastaan palaute”, aprikoi muutama vuosi sitten eräs arvioija. ”Hienoa että tällaisista aiheista kirjoitetaan, joten ponnekasta kannustusta tekijä ansaitsee”, kirjoitti toinen – ja piti hienona myös sitä, että lehtemme ylipäätään on edelleen olemassa.

Referee-käytäntö on *Musiikki*-lehdessä ollut jo kauan voimassa. Vuonna 2016 lehti sai Tieteellisten seurain valtuuskunnalta oikeuden käyttää kaksi vuotta aiemmin lanseerattua vertaisarviointitunnusta, jonka tavoitteena on ollut yhdenmukaistaa kotimaisen tiedekustantamisen käytäntöjä sekä edistää julkaisujen laadunarvioinnin läpinäkyvyyttä. Tunnus myös ilmaisee selkeästi lukijoille, mitkä kirjoitukset ovat vertaisarvioituja. Käyttöoikeuden myöntäminen edellyttää, että tieteelliset julkaisut läpikäyvät vähintään kahden riippumattoman asiantuntijan suorittaman ennakoarvioinnin. Lisäksi kustantaja sitoutuu täyttämään muut, esimerkiksi arviointiin liittyvien dokumenttien arkistointia koskevat ehdot. Tallennetut tiedot eivät ole julkisia, eikä niitä raportoida TSV:lle. Tiedekustantajana seura sitoutuu kuitenkin tarvittaessa toimittamaan yksittäisen artikkelin arviointia koskevat tiedot ja asiakirjat TSV:lle tai TENK:lle.

Tämän vuoden 2023 ensimmäisen numeron myötä on aika kiittää lämpimästi päätoimittajatiimiin vuosina 2019–2022 kuulunutta mukavaa, pätevää ja ahkeraa kollegaa, FT Lasse Lehtosta, joka muiden töidensä takia nyt jätti tehtävänsä lehdessä. Hänen tilalleen olemme saaneet uuden jäsenen FT Mikko Ojasen Helsingin yliopistosta niin, että toimivaksi todettu kolmen kopla on taas koossa. Tervetuloa Mikko ja menestystä päätoimittajan työhön!

Lähteet

Eduskunnalle tehty tänään kirjallinen kysymys taiteiden tutkimuksen asemasta. MTS:n blogimerkintä. Tark. 19.3.2023. <https://www.mtsnet.fi/2021/08/23/eduskunnalle-tehty-tanaan-kirjallinen-kysymys-taiteiden-tutkimuksen-aseasta/>

Keskustelu musiikintutkimuksen asemasta yliopistoissa ja yhteiskunnallisesta merkityksestä jatkuu! MTS:n blogimerkintä. Tark. 19.3.2023. <https://www.mtsnet.fi/2021/06/06/keskustelu-musiikintutkimuksen-aseasta-yliopistoissa-ja-yhteiskunnallisesta-merkityksesta-jatkuu/>.

Tiainen, Milla. 2021. ”Musiikkitiedettä ei pidä ajaa alas Helsingin yliopistossa.” HS mielipide 14.2.

Ranta-Meyer, Tuire, Milla Tiainen ja Laura Wahlfors. 2019. ”Yhteistyöllä yhä ylemmäs. Musiikki-lehden toiminnasta ja kehittämisestä julkaisukanavana.” *Musiikki* 49 (4): 5–12. <https://musiikki.journal.fi/article/view/89491/48821>

Seura vaikuttaa. MTS:n blogimerkintä. Tark. 1.3.2023. <https://www.mtsnet.fi/2021/05/26/seura-vaikuttaa-2/>

Taiteiden tutkimuksen asemaa parannettava tiedeyliopistoissa. Julkilausuma, taiteiden tutkimuksen neuvottelukunta 23.4.2021. Tark. 1.3.2023. <https://mtsnet.wordpress.com/2021/04/23/taiteiden-tutkimuksen-julkilausuma/>

Tieteellisten seurain valtuuskunnan tiedepalkinto Suomen musiikkitieteelliselle seuralle sekä FM Tapio Onnelalle. Tiedote TSV:n sivuilla. Tark. 22.3.2023 <https://www.tsv.fi/fi/uutiset/tieteellisten-seurain-valtuuskunnan-tiedepalkinto-suomen-musiikkitieteelliselle-seuralle>